

50 febrúar 1894 um breytingu á tilskipun um lausamenn og húsmenn á Islandi 26. maí 1863. Um leið og jeg sendi lögín eins og þau voru samþykkt af alþingi sem og í danskri þýðingu, 14. apríl skal jeg leyfa mjer lotningarfyllst að taka fram það, sem hjer segir.

Tilgangurinn með áðurnefndu lagafrumvarpi er sá, að koma í veg fyrir að farið verði kring um fyrnefnd lög 2. febrúar 1894 á þann hátt að lausamaður segi rangt frá ársheimili sínu samkvæmt 3. gr. laganna eða skýri ranglega frá, að hann sje í vist hjá nafngreindum manni. Hvað hið fyrnefnda atriði snertir, reynir lagafrumvarpið að koma í veg fyrir að farið verði kring um lögín á þann veg, með því að skylda hvern lausamann til, að viðlögðum sektum, þegar þess er krafizt og hvar sem hann er staddur, að bafa til sýnis auk lausamennsku leyfisbrjefsins einnig skírteini það, sem ræðir um í fyrnefndri lagagrein, staðfest af hlutaðeigandi hreppstjóra eða bæjarfógeta. Sömuleiðis er reynt að koma í veg fyrir, að skýrt sje rangt frá vist, með því að skylda hvern húsbónda, sem lætur hjú sitt leita atvinnu sem kaupamaður eða þess háttar í annari sveit, til að láta það hafa sams konar staðfest skírteini um stöðu þess og heimili, þannig að sjerhver, sem segist vera í vist og getur ekki sýnt þess háttar skírteini, verður fyrir sektum samkvæmt lagafrumvarpinu.

Þar sem enn fremur sú lögleysa var farin að tíðkast, að lausamenn vistuðu til sín einhleypa menn sem hjú, er lausamönnum bannað í lagafrumvarpinu að viðlögðum tilfinnanlegum sektum að halda hjú. Loks er tekið upp í lagafrumvarpið ákvæði um, að þeir karlar eða konur, sem stundi nám í föstum skólum að minnsta kosti sex mánuði af árinu, sjeu undanþegnir vistarskyldunni það ár, þar sem það þótti leika efi á um það, hvort karlar eða konur, sem gengju á gagnfræðaskóla eða kvennaskóla, væru þess háttar undanþágu aðnjótandi, en fyrir flesta er hún skilyrði fyrir því, að þeir geti menntað sig á þennan hátt, þar sem þeir nota sumarleyfið til þess sem kaupamenn eða á aunan líkan hátt að vinna sjer inn það, sem með þarf til að kosta sig á skólanum.

Með þessum athugasendum leyfi jeg mér lotningarfyllst að láta þá skoðun mína í ljósi, að lagafrumvarp það, sem hjer liggur fyrir, sje vel til þess fallið að mælt verði fram með að það hljóti allrahesta staðfestingu.

51 Brjef landshöfðingja til bæjarfógetans á Ísafirði um erfðafestu á landi Isafjarðarkaupstaðar. — Í þóknanlegu brjefi, dagsettu 16. f. m., hafid þjer, herra bæjarfógeti, fyrir hönd bæjarstjórnarinnar á Ísafirði beiðzt þess, að jeg samþykki þá breyting á skilmálum þeim, sem settir eru með brjefi mínu 23. oktbr. 1891 (Stj.tíð 1891 B, bls. 174—175) um útmæling til erfðafestu á landi kaupstaðarins til túnaræktunar, að veita megi lóðarstykkinn eptirgjaldslaust 5 fyrstu árin til túnaræktunar, og að samþykkið til erfðafestuútmælinga megi einnig ná til engja jarðarinnar Stakkaness og Seljalands, sem kaupstaðurinn nú er orðinn eiganði að.

Út af þessu skal yður hjer með þjónustusamlega til vitundar gefið til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir bæjarstjórninni, að jeg hjer með veiti hið umbeðna samþykki.

52 Brjef landshöfðingja til stíptsyfirvaldanna yfir Islandi um breyting á lántöku- 6. apríl leyfi handa prestakalli. — Með brjefi, dagsettu 15. f. m., hafa hin heidruðu stíptsyfirvöld sent hingað erindi, dagsett 9. desbr. f. á., frá prestinum í Árnesi í

Strandaprófastsdæmi, sjera Eyjólfí Jónssyni, þar sem hann óskar breytingar á 2 atriðum í skilyrðum þeim, sem honum voru sett með tilliti til byggingar fyrirhugaðs íbúðarhúss á prestssetrinu með brjefi mínu, dagsettu 30. sept. f. á., (Stjtið. 1897, B. bls. 215) og eru breytingar þessar í því fölgjar, að hann þurfi ekki að byggja sjerstakan inn-gangsskúr á milli nýja hússins og torfhúss þess, sem hann hefur áður byggt, heldur megi húsin standa samhliða og áföst, svo framarlega sem smiður sá, er stendur fyrir verkinu, álltur að svo megi vera, án þess að hætta sje búin af skemmdum sök-um þess fyrirkomulags, og að hann megi nota leirpípur í stað upphladsins reyk-háfs, sje þetta eigi því til fyrirstöðu, að húsið fáist vátryggt.

Hafa stiptysfirvöldin lagt það til að bæn prestsins í þessu efni sje tekin til greina, svo framarlega sem smiður sá, er fyrir verkinu stendur, þori að full-yrða, að hann geti búid svo um samband húsanna, að hættulaust sje fyrir skemmdum af vatnsrennsli, og að því er síðara atriðið snertir, að prestinum verði leyft að nota leirpípur, sem þartil sjeu hentugar, í stað upphladsins reyk-háfs, að því áskildu, að vel og tryggilega sje gengið frá verkinu.

Út af þessu skal stiptysfirvöldunum hjermed þjónustusamlega til vitund-ar gefið til þóknarlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutadeigandi presti, að jeg fellst á framangreindar tillögur yðar.

Brjef ráðgjafans fyrir Island til landshöfðingja um sölu á kirkjuörð (Borg- 53
arkirkju). — Eptir að ráðaneytið hafði meðtekið þóknalegt brjef yðar, herra 24. marz
landshöfðingi, dagsett 13. nóvbr. f. á., hefur hans hátign konunginum, samkvæmt
allraþegnsamlegustum tilmælum mínum, 18. þ. m. allramildilegast þóknazt að
veita allrahæst samþykki til þess, að selja megi $\frac{1}{4}$ hluta jarðarinnar Ferju-
bakka í Borgarhreppi í Mýrasýslu, sem er eign Borgarkirkju í Mýraprófasts-
dæmi, fyrir 2100 krónur, er setjast skulu á vöxtu sem óskerðanlegur höfuðstóll
tilheyrandi Borgarprestakalli, og með því skilyrði, að farið verði framvegis með um-
getin jarðarpart sem aðrar bændajarðir, að því er snertir skatta alla og skyldur.

Þetta er yður hjermed þjónustusamlega til vitundar gefið til þóknan-
legrar leiðbeiningar, birtingar fyrir hlutadeiganda og frekari rádstöfunar.

Brjef ráðgjafans fyrir Island til landshöfðingja um makaskipti á kirkjuörð 54
(Hvammskirkju). — Eptir að ráðaneytið hafði meðtekið þóknalegt brjef yðar, 21. marz
herra landshöfðingi, dagsett 26. nóvbr. f. á., hefir hans hátign konunginum sam-
kvæmt allraþegnsamlegustum tillögum mínum, 18. þ. m. allramildilegast þókn-
azt að veita allrahæst samþykki til þess að makaskipti fari fram á háflendunni
Glerárskógum í Hvammshreppi í Dalasýslu, sem er eign Hvammskirkju í Dala-
prófastsdæmi, fyrir bændajörðina Sælingsdal í sama hreppi, með því skilyrði að
eptirleidis verði farið með umgetna háflendu sem aðrar bændaiegnir að því er
snertir alla skatta og skyldur, en jörðin Sælingsdalur verði skoduð sem
kirkjuörð.

Þetta er yður hjermed þjónustusamlega til vitundar gefið til þóknanlegr
ar leiðbeiningar, frekari birtingar og rádstöfunar.